

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (devītā palāta)

2020. gada 16. septembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Kapitāla brīva aprīte – Sabiedrību tiesības – Akcijas, kuras atļauts tirgot regulētajā tirgū – Finanšu ieguldījumu sabiedrība – Valsts tiesiskais regulējums par maksimālā apmēra noteikšanu līdzdalībai konkrētu finanšu ieguldījumu sabiedrību pamatkapitālā – Likumiska prezumpcija par saskaņotu rīcību

Lietā C-339/19

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Înalta Curte de Casație și Justiție* (Augstā kasācijas tiesa, Rumānija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2018. gada 20. februārī un kas Tiesā reģistrēts 2019. gada 25. aprīlī, tiesvedībā

SC Romenergo SA,

Aris Capital SA

pret

Autoritatea de Supraveghere Financiară,

TIESA (devītā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs S. Rodins [*S. Rodin*], tiesneši K. Jirimēe [*K. Jürimäe*] (referente) un N. Pisarra [*N. Piçarra*],

ģenerāladvokāts: M. Kampos Sančess-Bordona [*M. Campos Sánchez-Bordona*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procedūru,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *SC Romenergo SA* un *Aris Capital SA* vārdā – *C. C. Vasile, C. Secrieru* un *M. Strîmbei, avocați,*
- Rumānijas valdības vārdā – sākotnēji *E. Gane* un *L. Lițu*, kā arī *C.-R. Canțâr*, pēc tam *E. Gane* un *L. Lițu*, pārstāvji,
- Nīderlandes valdības vārdā – *J. M. Hoogveld* un *M. Bulterman*, pārstāvji,
- Eiropas Komisijas vārdā – *H. Støvlbæk, L. Malferrari* un *J. Rius*, kā arī *L. Nicolae*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – rumāņu.

ņemot vērā pēc ģenerālvokāta uzklaušanās pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt LESD 63.–65. pantu kopsakarā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2004/25/EK (2004. gada 21. aprīlis) par pārņemšanas piedāvājumiem (OV 2004, L 142, 12. lpp.) 2. panta 2. punktu un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2001/34/EK (2001. gada 28. maijs) par vērtspapīru iekļaušanu fondu biržas oficiālajā sarakstā un par informāciju, kas jāpublicē par tādiem vērtspapīriem (OV 2001, L 184, 1. lpp.) 87. pantu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību starp *SC Romenergo SA* (turpmāk tekstā – “*Romenergo*”) un *Aris Capital SA* (turpmāk tekstā – “*Aris Capital*”), no vienas puses, un *Autoritatea de Supraveghere Financiară* (Finanšu tirgus uzraudzības iestāde, Rumānija) (turpmāk tekstā – “*ASF*”), no otras puses, par lūgumu atcelt *Regulamentul Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare nr. 1/2006 privind emitenții și operațiunile cu valori mobiliare* (Valsts vērtspapīru komisijas noteikumi Nr. 1/2006 par vērtspapīru emitentiem un darījumiem; *Monitorul Oficial al României*, I daļa, Nr. 312.a, 2004. gada 6. aprīlis, turpmāk tekstā – “*Noteikumi Nr. 1/2006*”) 2. panta 3. punkta j) apakšpunktu un attiecībā uz šīm sabiedrībām pieņemtos *ASF* administratīvos lēmumus.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesību akti

Direktīva 2004/25

- 3 Direktīvas 2004/25 2., 6., 18. un 20. apsvērumā ir teikts:

“(2) Ir jāaizsargā to uzņēmumu vērtspapīru turētāju intereses, uz kuriem attiecas dalībvalsts tiesību akti, gadījumos, kad uz šiem uzņēmumiem attiecas pārņemšanas piedāvājumi vai kontroles maiņa un vismaz daļu to vērtspapīru ir atļauts laist apgrozībā regulētā dalībvalsts tirgū.

[..]

(6) Lai uzņēmumu pārņemšanas regulējums būtu efektīvs, tam jābūt elastīgam un jāspēj regulēt jaunus apstākļus, tiem rodoties, un tādēļ jāparedz iespēja piemērot izņēmumus un atkāpes. Tomēr, piemērojot visus paredzētos noteikumus vai izņēmumus vai piešķirot atkāpes, uzraudzības iestādēm jāievēro daži vispārēji principi.

[..]

(18) Lai veicinātu to spēkā esošo noteikumu efektivitāti, kuri attiecas uz brīvību tirgoties ar šajā direktīvā noteikto uzņēmumu vērtspapīriem un balsstiesību īstenošanas brīvību, ir svarīgi, lai šādu uzņēmumu aizsardzības pasākumi un mehānismi būtu pārredzami un lai par tiem regulāri ziņotu atskaitēs akcionāru pilnsapulcēs.

[..]

(20) Visas īpašās tiesības, kas dalībvalstīm ir uzņēmumos, ir jāizskata saistībā ar brīvu kapitāla apriti un attiecīgajiem Līguma noteikumiem. Ir jāparedz, ka uz īpašām dalībvalstu tiesībām attiecībā uz uzņēmumiem, kas ir paredzētas attiecīgās valsts privāttiesībās vai publiskajās tiesībās, neattiecinā ierobežojumu neitralizācijas noteikumu, ja tās atbilst Līguma noteikumiem.”

4 Šīs direktīvas 2. pantā ir paredzēts:

“1. Šajā direktīvā:

- a) “pārņemšanas piedāvājums” vai “piedāvājums” ir publisks piedāvājums (kas nav pašas mērķa sabiedrības piedāvājums) uzņēmuma vērtspapīru turētājiem obligāti vai brīvprātīgi iegādāties visus vai dažus minētos vērtspapīrus, un šis piedāvājums ir vērst uz mērķa sabiedrības kontroles iegūšanu vai tā mērķis ir iegūt šo kontroli saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem;
- b) “mērķa sabiedrība” ir uzņēmums, uz kura vērtspapīriem attiecas piedāvājums;
- c) “piedāvātājs” ir fiziska vai juridiska persona, ko reglamentē publiskās tiesības vai privāttiesības un kas nāk klajā ar piedāvājumu;
- d) “personas, kuras rīkojas saskaņoti” ir fiziskas vai juridiskas personas, kas sadarbojas ar piedāvātāju vai mērķa sabiedrību saskaņā ar izteiktu vai klusuciešot noslēgtu mutisku vai rakstisku vienošanos, kuras mērķis ir iegūt mērķa sabiedrības kontroli vai izjaukt veiksmīgu piedāvājuma rezultātu;

[..]

2. Attiecībā uz šā panta 1. punkta d) apakšpunktu personas, ko kontrolē cita persona Direktīvas [2001/34] 87. panta nozīmē, uzskata par personām, kas rīkojas saskaņoti ar šo citu personu un cita ar citu.”

Direktīva 2001/34

5 Direktīvas 2001/34 87. pantā ir noteikts:

“1. Šajā nodaļā “kontrolēti uzņēmumi” ir uzņēmumi, kuros kādai fiziskai vai juridiskai personai:

- a) ir attiecīgo akcionāru vai locekļu balsstiesību vairākums vai
- b) ir tiesības iecelt vai atsaukt vairākumu vadības, pārvaldības vai uzraudzības struktūru locekļu, un tajā pašā laikā tā ir attiecīgā uzņēmuma akcionārs vai dalībnieks, vai
- c) tā ir akcionārs vai dalībnieks un pilnīgi kontrolē akcionāru vai dalībnieku balsstiesību vairākumu saskaņā ar nolīgumu, kas noslēgts ar citiem šā uzņēmuma akcionāriem vai dalībniekiem.

2. Šā panta 1. punktā mātesuzņēmuma tiesības attiecībā uz balsošanu, iecelšanu un atsaukšanu ietver jebkura cita kontrolēta uzņēmuma tiesības un jebkuras fiziskas vai juridiskas personas tiesības, kas darbojas savā vārdā, bet uz mātesuzņēmuma vai jebkura cita kontrolēta uzņēmuma rēķina.”

Rumānijas tiesību akti

- 6 *Legea nr. 297/2004 privind piețe de capital* (Likums Nr. 297/2004 par kapitāla tirgiem; *Monitorul Oficial al României*, I daļa, Nr. 571, 2004. gada 29. jūnijs) pamatlietā piemērojamās redakcijas (turpmāk tekstā – “Kapitāla tirgus likums”) 286.a pantā ir paredzēts:

“1. Ikviens persona jebkādā statusā viena pati vai kopā ar personām, ar kurām tā saskaņo savu rīcību, var iegādāties un turēt akcijas, ko emitējušas finanšu ieguldījumu sabiedrības, kuras izveidotas privātipašuma fondu reorganizācijas rezultātā, nepārsniedzot 5 % no minēto sabiedrību pamatkapitāla.

2. Ar akcijām, kas atrodas to akcionāru turējumā, kuri pārsniedz 1. punktā noteiktos ierobežojumus, saistīto balsstiesību izmantošana ir apturēta.

3. Ja akciju skaits sasniedz maksimālo apmēru (5 %), 1. punktā minētajām personām ir pienākums 3 darbdienu laikā informēt attiecīgo finanšu ieguldījumu sabiedrību, Valsts vērtspapīru komisiju un regulēto tirgu, kurā attiecīgās akcijas tiek tirgotas.

4. Maksimālā apmēra – 5 % no finanšu ieguldījumu sabiedrības pamatkapitāla – pārsniegšanas gadījumā attiecīgajam akcionāram ir pienākums 3 mēnešu laikā pārdot akcijas, kas pārsniedz līdzdalības maksimālo apmēru.”

- 7 Šā likuma 2. panta 1. punkta 22) apakšpunktā jēdziens “iesaistītās personas” ir definēts šādi:

“a) pār personām, kas īsteno kontroli pār emitentu, kontroli īsteno kāds cits emitents vai tās atrodas tajās pašās kontroles attiecībās;

[..]

c) fiziskās personas, kurām emitētājsabiedrībā uzticētas vadības vai uzraudzības funkcijas;

[..].”

- 8 Saskaņā ar Kapitāla tirgus likuma 2. panta 1. punkta 23) apakšpunktu:

“Personas, kas rīkojas saskaņoti: divas vai vairākas personas, kuras noslēgušas tieši formulētu vai klusuciešot panāktu vienošanos nolūkā noteikt kopīgu politiku attiecībā uz emitentu. Kamēr vien nav gūti pierādījumi par pretējo, ir prezumējams, ka šādas personas rīkojas saskaņoti:

a) iesaistītās personas;

[..]

c) komercsabiedrība, tās direktoru padomes locekļi un iesaistītās personas, kā arī šīs personas savā starpā;

[..].”

- 9 Noteikumos Nr. 1/2006 ir noteikts:

“Likuma Nr. 297/2004 2. panta 1. punkta 23) apakšpunkta vajadzībām, kamēr vien nav gūti pierādījumi par pretējo, ir prezumējams, ka saskaņoti rīkojas, piemēram, šādas personas:

a) personas, kas saimnieciskās darbības ietvaros lieto finansiālus resursus no tā paša avota vai no dažādām juridiskām personām, kuras ir iesaistītās personas;

[..]

- j) personas, kas kopā veikušas vai veic saimniecisko darbību ar saikni ar kapitāla tirgu vai bez šādas saiknes.”

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

- 10 *Romenergo* savulaik bija akcionārs finanšu ieguldījumu sabiedrībā *SIF Banat Crișana SA* (turpmāk tekstā – “*Banat Crișana*”), kura izveidota Rumānijā notikušās privatizācijas rezultātā un kuras akcijas tiek tirgotas kapitāla tirgū, proti, *Romenergo* bija ieguvusi 4,55498 % ar minētās sabiedrības akcijām saistīto balsstiesību. Pēc tam *Romenergo* visas tai piederošās minētās sabiedrības akcijas nodeva *Aris Capital* turējumā.
- 11 2014. gada 18. martā *ASF* pieņēma lēmumus Nr. A/209, A/210 un A/211 (turpmāk tekstā visi kopā – “strīdīgie administratīvie lēmumi”), kuros:
- prezumēts, ka akcionāri XV, YW, ZX, *Romenergo*, *Smalling Limited* un *Gardner Limited* attiecībā uz *Banat Crișana* ir rikojušies saskaņoti Kapitāla tirgus likuma 2. panta 1. punkta 22) apakšpunkta a) un c) punkta un 23) apakšpunkta a) un c) punkta – kopsakarā ar Noteikumu Nr. 1/2006 2. panta 3. punkta j) apakšpunktu – izpratnē;
  - uzdots *SC Depozitarul Central SA* veikt pasākumus, kas nepieciešami, lai savos reģistros ierakstītu, ka apturēta to balsstiesību izmantošana, kuras saistītas ar *Banat Crișana* emitētajām akcijām, kas pārsniedz 5 % no balsstiesībām un kas atrodas XV, YW, ZX, *Romenergo*, *Smalling Limited* un *Gardner Limited* turējumā;
  - uzdots *Banat Crișana* direktoru padomei veikt pasākumus, kas nepieciešami, lai akcionāru grupa, kas sastāv no XV, YW, ZX, *Romenergo*, *Smalling Limited* un *Gardner Limited*, par kuriem prezumējams, ka tie rikojušies saskaņoti, vairs nevarētu izmantot ar to statusu saistītās balsstiesības, ciktāl tas ir pretrunā Kapitāla tirgus likuma 286.a panta 1. punktam, kā arī Noteikumu Nr. 1/2006 2. panta 3. punkta j) apakšpunktam.
- 12 *ASF* uzdeva iepriekš minētajiem akcionāriem, par kuriem prezumējams, ka tie rikojušies saskaņoti, trīs mēnešu laikā pārdot daļu no to turētajām *Banat Crișana* akcijām, lai to turēto akciju kopsumma nepārsniegtu Rumānijas tiesiskajā regulējumā noteikto maksimālo apmēru – 5 %.
- 13 Uzskatīdams, ka strīdīgie administratīvie lēmumi ir pretrunā Savienības tiesību normām, *Romenergo* un *Aris Capital* cēla prasību *Curtea de Apel București* (Bukarestes apelācijas tiesa, Rumānija), pirmkārt, par šo lēmumu spēkā esamību un, otrkārt, par Noteikumu Nr. 1/2006 2. panta 3. punkta j) apakšpunkta spēkā esamību.
- 14 *ASF* uzsāktā procesa ietvaros un pēc tam tiesvedībā *Curtea de Apel București* (Bukarestes apelācijas tiesā) prasītājas pamatlietā apgalvoja, ka dalībvalsts attiecīgās tiesību normas ir pretrunā Savienības tiesību normām par kapitāla brīvu apriti. Tās arī apgalvoja, ka Savienības tiesību aktos iekļautais jēdziens “saskaņota rīcība” attiecas tikai uz obligātā publiskā piedāvājuma kontekstu, jo Savienības likumdevējs esot prezumējis, ka personas, kas rikojas saskaņoti, ir personas, pār kurām tiek īstenota kontrole, vai personas, kuras īsteno kontroli pār citām personām, un kuras šā piedāvājuma īstenošanas vai tā neizdošanās gadījumā visas kopā iegūst kontroli pār emitētājsabiedrību. Tomēr ar Direktīvas 2004/25 2. panta 2. punktu esot ieviesta tikai prezumpcija attiecībā uz personām, pār kurām kontroli īsteno kāda cita persona, kuras turējumā atrodas balsstiesību vairākums.

- 15 *Romenergo* un *Aris Capital* norāda, ka Savienības tiesību aktos nav paredzēta iespēja izmantot prezumpciju par saskaņotu rīcību, vispārīgi balstoties uz “saimnieciskiem” apsvērumiem un ka tajos nav atzīts, ka saskaņota rīcība pastāv tad, ja personas saimnieciskās darbības veikšanai izmanto finansiālus resursus, kuriem ir tas pats avots vai kuri saņemti no iesaistītajām personām ar dažādu subjektu starpniecību.
- 16 2015. gada 4. maijā *Curtea de Apel București* (Bukarestes Apelācijas tiesa) noraidīja *Romenergo* un *Aris Capital* prasības pieteikumu kā nepamatotu. Pēc tam pēdējās minētās iesniedza apelācijas sūdzību iesniedzējtiesā.
- 17 Šādos apstākļos *Înalta Curte de Casație și Justiție* (Augstā kasācijas tiesa, Rumānija) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

“Vai LESD 63. pants kopsakarā ar Direktīvas 2004/25 2. panta 2. punktu un ar Direktīvas 2001/34 87. pantu ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu (šajā lietā [...] Noteikumu Nr. 1/2006 2. panta 3. punkta j) apakšpunktu), kurā ir noteikta likumiska prezumpcija par saskaņotu rīcību saistībā ar līdzdalību sabiedrībās, kuru akcijas ir atļauts tirgot regulētā tirgū un [kuras] tiek pielīdzinātas alternatīvo ieguldījumu fondiem (sauktas “finanšu ieguldījumu sabiedrības” jeb “SIF”) attiecībā uz:

- personām, kas kopīgi ir veikušas vai veic saimniecisko darbību ar vai bez saistības ar kapitāla tirgu, kā arī
- personām, kas saimnieciskajā darbībā lieto finansiālos līdzekļus, kuriem ir tāda pati izcelsme vai kuri saņemti no dažādiem subjektiem, kas ir iesaistītās personas?”

Par prejudiciālo jautājumu

Par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību

- 18 Rumānijas valdība savos apsvērumos pauž šaubas attiecībā uz lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību, jo Tiesai uzdotais jautājums esot par prezumpciju par saskaņotu rīcību tādas konkrētas saimnieciskās darbības ietvaros, uz kuru pamatlieta neattiecoties, un ka līdz ar to tas esot hipotētisks.
- 19 Šajā ziņā ir jānorāda, ka tikai valsts tiesa, kura iztiesā prāvu un kurai ir jāuzņemas atbildība par pieņemamo tiesas nolēmumu, var noteikt, ņemot vērā lietas īpatnības, cik nepieciešams ir prejudiciālais nolēmums šīs tiesas sprieduma taisīšanai un cik piemēroti ir Tiesai uzdotie jautājumi. Līdz ar to, ja uzdotie jautājumi attiecas uz Savienības tiesību normas interpretāciju, Tiesai principā ir par tiem jālemj (spriedums, 2018. gada 10. decembris, *Wightman* u.c., C-621/18, EU:C:2018:999, 26. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 20 No minētā izriet, ka uz jautājumiem par Savienības tiesībām ir attiecināma atbilstības prezumpcija. Tiesa var atteikties lemt par valsts tiesas uzdotu prejudiciālu jautājumu tikai tad, ja ir acīmredzams, ka lūgtajai Savienības tiesiskā regulējuma interpretācijai nav nekāda sakara ar pamatlietas faktisko situāciju vai tās priekšmetu, ja izvirzītā problēma ir hipotētiska vai ja Tiesai nav zināmi faktiskie vai juridiskie apstākļi, kas nepieciešami, lai sniegtu noderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem (spriedums, 2018. gada 10. decembris, *Wightman* u.c., C-621/18, EU:C:2018:999, 27. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 21 Šajā lietā no lēmuma par prejudiciāla jautājuma uzdošanu izriet, ka *Romenergo* un *Aris Capital* ir vērsušās Rumānijas tiesās ar prasību attiecībā uz strīdīgajiem administratīvajiem lēmumiem. Šajos lēmumos būtībā ir paredzēts apturēt personu, par kurām tiek prezumēts, ka tās rikojušās saskaņoti,

tostarp *Romenergo* un *Aris Capital*, to balsstiesību kopuma izmantošanu, kas pārsniedz 5 %, un uzdots šīm personām triju mēnešu laikā pārdot daļu no to turēto *Banat Crișana* akciju kopuma – to daļu, kas pārsniedz šo maksimālo apmēru – 5 %.

- 22 Iesniedzējtiesas jautājumi būtībā ir par to, vai Savienības tiesību normām atbilst Rumānijas tiesiskais regulējums attiecībā uz maksimālā apmēra – 5 % – noteikšanu līdzdalībai tādas finanšu ieguldījumu sabiedrības pamatkapitālā kā pamatlietā aplūkojamā, kas precizēts ar konkrētām prezumpcijām par saskaņotu rīcību. Tādēļ nevar uzskatīt, ka uzdotais jautājums būtu hipotētisks tā iemesla dēļ, ka tam nebūtu nekādas saistības ar faktiskajiem apstākļiem vai pamatlietas priekšmetu.
- 23 No tā izriet, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir pieņemams.

Par lietas būtību

- 24 Vispirms ir jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru sadarbības ar valstu tiesām procedūrā, kas ieviesta ar LESD 267. pantu, tai ir jāsniedz valsts tiesai noderīga atbilde, kas ļautu tai iztiesāt tās izskatīšanā esošo lietu, un šajā nolūkā Tiesai attiecīgā gadījumā ir jāpārformulē tai uzdotais jautājums (spriedums, 2020. gada 5. marts, X (*Exonération de TVA pour des consultations téléphoniques*), C-48/19, EU:C:2020:169, 35. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 25 Šajā lietā uzdotais jautājums, kā to formulējusi iesniedzējtiesa, ir par to, vai LESD normām par kapitāla brīvu apriti, kā arī Direktīvas 2004/25 2. panta 2. punktam un Direktīvas 2001/34 87. pantam atbilst konkrētas prezumpcijas par saskaņotu rīcību saistībā ar līdzdalību finanšu ieguldījumu sabiedrības pamatkapitālā.
- 26 Tomēr, pirmām kārtām, no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatojuma izriet, ka problēma, ar ko saskārusies iesniedzējtiesa, ir par to, vai Savienības tiesību normām vispār atbilst norma par maksimālo apmēru – 5 % – noteikšanu līdzdalībai finanšu ieguldījumu sabiedrības pamatkapitālā un nevis tikai prezumpcija par saskaņotu rīcību, ar kurām, kā norāda šī iesniedzējtiesa, ir paredzēts precizēt šo normu. Otrām kārtām, lai arī Direktīvas 2004/25 2. panta 2. punkts, uz ko atsaucas minētā tiesa, ir paredzēta prezumpcija par saskaņotu rīcību, šajā direktīvā ir reglamentētas tikai tādas situācijas, kas rodas akciju publiskajos piedāvājumos, bet, ņemot vērā iesniedzējtiesas sniegto informāciju un Tiesā iesniegtos apsvērumus – atkarībā no iesniedzējtiesas veicamās pārbaudes, nešķiet, ka pamatlietā runa būtu par to.
- 27 Otrkārt, ir jāprecizē, ka LESD normas par kapitāla brīvu apriti nav piemērojamas pilnībā iekšējām situācijām, kurās kapitāla aprite norisinās vienas vienīgas dalībvalsts ietvaros. Tādēļ iesniedzējtiesai ir pienākums pirms LESD 63. panta piemērošanas pārlicināties, vai pamatlietā pastāv pārrobežu situācija, kas liecinātu par kapitāla brīvas aprites īstenošanu Eiropas Savienības teritorijā (šajā nozīmē skat. rīkojumu, 2017. gada 12. oktobris, *Fisher*, C-192/16, EU:C:2017:762, 35. punkts).
- 28 Šajā lietā tiek prezumēts, ka *Romenergo* un pēc tam *Aris Capital* rīkojās saskaņoti ar vairākām sabiedrībām, kas reģistrētas ārpus Rumānijas teritorijas. Tādēļ – paturot gan prātā, ka iesniedzējtiesa vēl veiks attiecīgu pārbaudi – ir uzskatāms, ka pamatlietā pastāv šāda pārrobežu situācija.
- 29 Līdz ar to ar savu jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai LESD 63. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu dalībvalsts pasākumu, ar kuru paredzēta maksimālā apmēra – 5 % – noteikšana līdzdalībai finanšu ieguldījumu sabiedrības pamatkapitālā.
- 30 Lai varētu atbildēt uz šo jautājumu, pirmām kārtām, ir jākonstatē, vai tāda līdzdalības iegūšana finanšu ieguldījumu sabiedrības pamatkapitālā kā pamatlietā aplūkojamā ir uzskatāma par kapitāla apriti LESD 63. panta 1. punkta izpratnē.

- 31 Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru šajā normā principā ir aizliegti ierobežojumi kapitāla brīvai aprītei starp dalībvalstīm (spriedums, 2018. gada 6. marts, *SEGRO un Horváth*, C-52/16 un C-113/16, EU:C:2018:157, 61. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 32 Tā kā LESD jēdziens “kapitāla aprīte” LESD 63. panta 1. punkta izpratnē nav definēts, Tiesa ir atzinusi par vērtīgu norādi uz kapitāla aprītes nomenklatūru, kas ietverta Padomes Direktīvas 88/361/EEK (1988. gada 24. jūnijs) par [EKL] 67. panta [(atcelts ar Amsterdamas līgumu)] īstenošanu (OV 1988, L 178, 5. lpp.) I pielikumā. Tā Tiesa ir nospriedusi, ka kapitāla aprīte LESD 63. panta 1. punkta izpratnē tostarp ir tā sauktie “tiešie” ieguldījumi, proti, ieguldījumi ar līdzdalību uzņēmumā, iegādājoties tā akcijas, kas dod iespēju efektīvi piedalīties tā pārvaldībā un kontrolē (spriedums, 2013. gada 22. oktobris, *Essent u.c.*, no C-105/12 līdz C-107/12, EU:C:2013:677, 40. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 33 Tā kā ar tiešiem ieguldījumiem ir paredzēts izveidot vai saglabāt ilgstošas un tiešas attiecības starp kapitālu nodrošinošo personu un uzņēmumu, kam šis kapitāls ir paredzēts, akcionāriem ir jābūt iespējai faktiski piedalīties šīs sabiedrības pārvaldībā vai kontrolē (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2011. gada 10. novembris, *Komisija/Portugāle*, C-212/09, EU:C:2011:717, 43. punkts).
- 34 Tādēļ tāda līdzdalības iegūšana finanšu ieguldījumu sabiedrības pamatkapitālā kā pamatlietā aplūkojamā, it īpaši tādēļ, ka tā ir saistīta ar balsstiesībām atbilstoši šīs iegūtās līdzdalības procentuālajai daļai, ietilpst jēdzienā “kapitāla aprīte” LESD 63. panta 1. punkta izpratnē.
- 35 Otrām kārtām, attiecībā uz jautājumu, vai tāds dalībvalsts pasākums, ar kuru paredzēta maksimālā apmēra – 5 % – noteikšana līdzdalībai šādā finanšu ieguldījumu sabiedrībā, ir uzskatāms par kapitāla brīvas aprītes ierobežojumu, ir jānorāda, ka Tiesa ir precizējusi, ka dalībvalsts pasākums var tikt kvalificēts kā “ierobežojums” LESD 63. panta 1. punkta izpratnē, pat ja tas nav diskriminējošs vai nerada formālu nošķirumu starp personām atkarībā no to valstspiederības vai dzīvesvietas, vai arī to kapitāla izcelsmes dēļ. Proti, šādas kvalificēšanas vajadzībām pietiek konstatēt, ka valsts pasākumi varētu kavēt vai ierobežot akciju iegūšanu attiecīgajos uzņēmumos vai kas var atturēt citu dalībvalstu ieguldītājus no ieguldīšanas to kapitālā (spriedums, 2007. gada 23. oktobris, *Komisija/Vācija*, C-112/05, EU:C:2007:623, 19. punkts un tajā minētā judikatūra). Tā tas ir, piemēram, ar valsts tiesisko regulējumu, kurā paredzēts apturēt ar līdzdalību konkrētu uzņēmumu pamatkapitālā saistīto balsstiesību izmantošanu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2005. gada 2. jūnijs, *Komisija/Itālija*, C-174/04, EU:C:2005:350, 30. punkts).
- 36 No tā izriet, ka arī tādām dalībvalsts pasākumiem, kurā paredzēta maksimālā apmēra – 5 % – noteikšana līdzdalībai finanšu ieguldījumu sabiedrības pamatkapitālā, ir tāda iedarbība, ka tas attur no ieguldīšanas, iegūstot līdzdalību uzņēmumā akciju turējuma veidā. Proti, šīs akcijas varētu dot iespēju faktiski piedalīties šā uzņēmuma vadībā un uzraudzībā (kontrolē), jo akciju turējums citastarp ir saistīts ar balsstiesībām – proporcionāli turētajai daļai no pamatkapitāla. Tātad šāds dalībvalsts pasākums ir uzskatāms par kapitāla brīvas aprītes ierobežojumu LESD 63. panta 1. punkta izpratnē.
- 37 Trešām kārtām, saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru kapitāla brīvu aprīti var ierobežot valsts pasākumi, kas ir pamatoti ar LESD 65. pantā minētajiem apsvērumiem vai primāriem vispārējo interešu apsvērumiem – ciktāl nepastāv Savienības saskaņošanas pasākumi, kas paredzētu šo leģitīmo interešu aizsardzības nodrošināšanai nepieciešamos pasākumus (spriedums, 2007. gada 23. oktobris, *Komisija/Vācija*, C-112/05, EU:C:2007:623, 72. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 38 Ja nepastāv šāda saskaņošana, principā dalībvalstu kompetencē ir noteikt līmeni, kādā tās vēlas nodrošināt šādu leģitīmo interešu aizsardzību, kā arī veidu, kādā šis līmenis sasniedzams. Tomēr tām ir jāievēro Līgumā noteiktās robežas un it īpaši samērīguma princips, kas noteic, ka pieņemtajiem pasākumiem ir jāatbilst nosprausto mērķu īstenošanai un tie nedrīkst pārsniegt mērķa sasniegšanai nepieciešamo (spriedums, 2007. gada 23. oktobris, *Komisija/Vācija*, C-112/05, EU:C:2007:623, 73. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 39 Tādu dalībvalsts pasākumu, ar ko noteikts maksimālais apmērs – 5 % – līdzdalībai finanšu ieguldījumu sabiedrības pamatkapitālā, kā pamatlietā aplūkojamais nevar attaisnot ar kādu no LESD 65. pantā minētajiem iemesliem.
- 40 Proti, šāds pasākums neietilpst nedz LESD 65. panta 1. punkta a) apakšpunktā minētajā nodokļu jomā, nedz ar to ir paredzēts novērst valsts tiesiskā regulējuma pārkāpumus, tādēļ to nevar attaisnot, pamatojoties uz LESD 65. panta 1. punkta b) apakšpunktu. Turklāt saskaņā ar pastāvīgo judikatūru uz nupat minētajā normā minētajiem sabiedriskās kārtības vai valsts drošības apsvērumiem var balstīties vienīgi tāda faktiskā un pietiekoši smaga apdraudējuma gadījumā, kas skar plašas sabiedrības pamatintereses, turklāt vienīgi tad, ja tie nav saistīti tikai ar ekonomiskiem mērķiem (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2012. gada 7. jūnijs, *VBV – Vorsorgekasse*, C-39/11, EU:C:2012:327, 29. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 41 Tātad ir jākonstatē, vai tādu dalībvalsts pasākumu, ar ko noteikts maksimālais apmērs – 5 % – līdzdalībai finanšu ieguldījumu sabiedrības pamatkapitālā, var attaisnot ar primāru vispārējo interešu apsvērumu.
- 42 Šajā lietā Rumānijas valdība norāda, ka šīs finanšu ieguldījumu sabiedrības 1996. gadā tika izveidotas akciju sabiedrības formā ar vienīgo mērķi veikt kolektīvos ieguldījumus, naudas līdzekļus izvietojot likvidos finanšu instrumentos, ievērojot risku diversifikācijas principu un piesardzīgas pārvaldības principu. Tātad šīs finanšu ieguldījumu sabiedrības esot kolektīvo ieguldījumu uzņēmumi, ar kuriem paredzēts nodrošināt iedzīvotājiem iespēju veikt finanšu ieguldījumus. Šajā ziņā akcionāru sastāva struktūras augstā izklaidētības pakāpe esot paredzēta tam, lai nodrošinātu akcionāru kopuma vispārējo interešu aizsardzību, vienlaikus novēršot to, ka kāda persona vai personu grupa, rīkojoties saskaņoti, varētu pārņemt izšķirošu ietekmi pār lēmumiem attiecībā uz šo sabiedrību stratēģiju.
- 43 Attiecībā uz šo aspektu ir jānorāda, ka griba nodrošināt konkrētu finanšu ieguldījumu sabiedrību akcionāru sastāva izklaidētību ietilpst to saimniecisko iemeslu vidū, kuri nepārprotami attiecas vienīgi uz personām, kuru turējumā atrodas šādu sabiedrību akcijas. Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru ekonomiska rakstura iemesli nav uzskatāmi par primāru vispārējo interešu apsvērumu, kas varētu attaisnot kapitāla brīvas aprites ierobežojumu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2010. gada 8. jūlijs, Komisija/Portugāle, C-171/08, EU:C:2010:412, 71. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 44 No tā izriet, ka – paturot gan prātā, ka iesniedzējtiesa vēl veiks attiecīgu pārbaudi – tāds dalībvalsts pasākums, ar kuru noteikts maksimālais apmērs – 5 % – līdzdalībai finanšu ieguldījumu sabiedrības pamatkapitālā, kā pamatlietā aplūkojamais, ir uzskatāms par kapitāla brīvas aprites ierobežojumu, kas nav attaisnojams nedz ar kādu no LESD 65. pantā minētajiem iemesliem, nedz ar primāru vispārējo interešu apsvērumu.
- 45 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka LESD 63. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu dalībvalsts pasākumu, ar kuru paredzēta maksimālā apmēra – 5 % – noteikšana līdzdalībai finanšu ieguldījumu sabiedrības pamatkapitālā, ja vien šis pasākums nav attaisnojams ar primāru vispārējo interešu apsvērumu, bet par šo apstākli ir jāpārlicinās iesniedzējtiesai.

Par sprieduma iedarbības ierobežošanu laika ziņā

- 46 Rumānijas valdība lūdz – gadījumam, ja Tiesa nospriestu, ka tāds dalībvalsts pasākums kā pamatlietā aplūkojamais ir uzskatāms par ierobežojumu, kas nav attaisnojams ar kapitāla brīvu apriti,– lai šā sprieduma iedarbība tiktu ierobežota laika ziņā.

- 47 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru šajā ziņā Tiesas sniegtā Savienības tiesību normas interpretācija, īstenojot ar LESD 267. pantu piešķirto kompetenci, izskaidro un precizē šīs normas nozīmi un tvērumu, kā tā ir vai bija jāsaprot un jāpiemēro kopš tās spēkā stāšanās brīža. No tā izriet, ka šādi interpretētu normu tiesa var piemērot un tiesai tā ir jāpiemēro tiesiskām attiecībām, kas ir radušās un ir nodibinātas pirms sprieduma par lūgumu sniegt interpretāciju pasludināšanas, ja turklāt ir izpildīti nosacījumi, kuri ļauj kompetentajās tiesās uzsākt tiesvedību attiecībā uz minētās tiesību normas piemērošanu (spriedums, 2019. gada 3. oktobris, *Schuch-Ghannadan*, C-274/18, EU:C:2019:828, 60. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 48 Tiesa tikai izņēmuma kārtā, piemērojot Savienības tiesību sistēmai raksturīgo vispārējo tiesiskās drošības principu, var ierobežot iespēju visām ieinteresētajām personām atsaukties uz normu, kuru tā ir interpretējusi, lai apstrīdētu labticīgi nodibinātās tiesiskās attiecības. Lai varētu pieņemt lēmumu par šādu ierobežojumu, ir jāievēro divi pamatnosacījumi, proti, ieinteresēto personu labticības esamība un būtisku traucējumu rašanās risks (spriedums, 2019. gada 3. oktobris, *Schuch-Ghannadan*, C-274/18, EU:C:2019:828, 61. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 49 Konkrētāk, Tiesa ir izmantojusi šādu risinājumu tikai ļoti konkrētos apstākļos, kad pastāvēja risks, ka varētu iestāties smagas ekonomiskas sekas, it īpaši saistībā ar tādu tiesisko attiecību lielo skaitu, kas nodibinātas labticīgi, pamatojoties uz regulējumu, kurš tika uzskatīts par spēkā esošu, un kad izrādījās, ka privātpersonas un valsts iestādes bija iesaistītas rīcībā, kas neatbilst Savienības tiesībām saistībā ar objektīvu un būtisku nenoteiktību attiecībā uz Savienības tiesību normu piemērojamību, un šo nenoteiktību, iespējams, bija veicinājusi citu dalībvalstu vai Eiropas Komisijas rīcība (spriedums, 2019. gada 3. oktobris, *Schuch-Ghannadan*, C-274/18, EU:C:2019:828, 62. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 50 Tomēr dalībvalstij, kura prasa ierobežot sprieduma iedarbību laika ziņā, ir jāiesniedz pierādījumi, kas apliecina, ka pastāv būtisku traucējumu rašanās risks (pēc analogijas skat. spriedumu, 2015. gada 14. aprīlis, *Manea*, C-76/14, EU:C:2015:216, 55. punkts).
- 51 Taču Rumānijas valdība šajā lietā apgalvo tikai to, ka šāds risks pastāv tādēļ, ka tiek apšaubīts dalībvalsts tiesiskais regulējums, kas izveidots Kapitāla tirgus likuma 286.a panta 2. un 4. punkta īstenošanas rezultātā. Šī valdība ar to nepierāda, ka šis spriedums varētu izraisīt smagus sarežģījumus, bet gan tikai norāda, ka šīs dalībvalsts tiesību normas varētu būt uzskatāmas par kapitāla brīvas aprites ierobežojumiem, kuru dēļ dalībvalsts tiesa tās varētu atcelt.
- 52 Šādos apstākļos ir konstatējams, ka šajā lietā nav sniegti pierādījumi, kas attaisnotu atkāpi no principa, ka interpretējoša sprieduma sekas iestājas dienā, kad stājusies spēkā interpretētā norma.
- 53 Līdz ar to šā sprieduma iedarbība laika ziņā nav jāierobežo.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 54 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (devītā palāta) nospriež:

LESD 63. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu dalībvalsts pasākumu, ar kuru paredzēta maksimālā apmēra – 5 % – noteikšana līdzdalībai finanšu ieguldījumu sabiedrības pamatkapitālā, ja vien šis pasākums nav attaisnojams ar primāru vispārējo interešu apsvērumu, bet par šo apstākli ir jāpārlicinās iesniedzējtiesai.

[Paraksti]